

Opbouwwerk Brussel

Nieuws uit RisoBrussel

64

December 1998, jaargang 14, Driemaandelijks Informatieblad,
V.u.: Daniël Alli  t, Antwerpsesteenweg 295, 1000 Brussel

Editoriaal

Tussen 1 september en 2 november ll. liep het openbaar onderzoek rond het ontwerp Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP). De documenten lagen traditiegetrouw ter inzage in de gemeentehuizen, maar men kon de tekst van het staatsblad tegen 500 frank ook in huis halen.

Het GBP is een belangrijk instrument. Het legt de bestemming van de ruimte in detail vast en het zal in de toekomst de basis vormen voor het verlenen van vergunningen allerhande. Het GBP hoort de concretisatie te zijn van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GEWOP). De huidige regering, bij monde van de Heer Hasquin, haast zich dan ook te zeggen dat de krachtlijnen van het GBP deze zijn van het GEWOP. Met de leefmilieukoepels (Bral en Inter-Environnement) hebben we ernstige redenen om hieraan te twijfelen. Neem het wonen: waar het GEWOP de intentie had het wonen te beschermen daar waar het zwakst stond (in het centrum en binnen de negentiende eeuwse gordel), lijkt men dat in het GBP te doen daar waar het wonen het sterkst staat (in de groene periferiegemeenten). Ondertussen krijgt de proliferatie van kantoren in het centrum een wettelijke basis. Inhoudelijke moraal van het verhaal: als puntje bij paaltje komt moeten de ideeën van een leefbaar Brussel nog altijd wijken voor die van Brussel als een economisch wingewest.

Een ander element dat ons dwars zit is de haastige, om niet te zeggen schimmige manier waarop dit GBP tot stand kwam. Men herinnert zich de mediahypete en de communicatiebereidheid die enkele jaren geleden de opmaak van het GEWOP vergezelden. Van dat alles viel bij het GBP weinig te noteren. En wat te denken van een ontwerp dat na de stemming op een buitengewone ministerraad in voege treedt ("bindend karakter heeft", "alle vorige plannen opheft") terwijl het nog in openbaar onderzoek moet gaan. Of horen dergelijke kronkels nu eenmaal bij de Brusselse politieke cultuur ? (ast.)

Sport en integratie in Brussel

Een voorstel voor
de werking met kansarme jongeren

Onderstaande tekst is in grote lijnen de weergave van een tekst, opgesteld door Brusselse organisaties die met kansarme jongeren werken. De initiatief-groep (samengesteld uit de 5 werkingen kansarme jongeren (Wkj's), Bis Foyer, Hobo en RisoBrussel) hoopt hiermee samen de uitbouw van een constructieve werkrelatie met de VGC-Sportdienst te bevorderen.

1. Inleiding

Bewegen, zich uitleven, uitvoeren van motorische vaardigheden, testen van fysieke krachten, uithouding vergroten, zijn basiscomponenten van de sport. Zij dragen bij tot een motorische ontwikkeling en een goede gezondheid. Sport biedt heel wat mogelijkheden: beleven van plezier, opdoen van succeservaringen, zelfstandig uitvoeren van opdrachten, vinden van een uitlaatklep van energie.

Ook sociale waarden als fairplay, ploeggeest, het zich samen inzetten om een doel te bereiken, het omgaan met (scheidsrechterlijk) gezag, het vervullen van regelende rollen enz. komen voor in de sport.

Sport kan ook een ideaal medium zijn om zijn identiteit op te bouwen. Via sport kunnen jongeren prestige, waardering verkrijgen daar waar zij op andere terreinen vaak uit de boot zijn gevallen (school, werk,...). Sport geeft ruimte om je te herpakken, herkansen,... Bovendien kan de sport een belangrijke hefboom zijn tot een gezonde maatschappelijke integratie. De sportwereld is een fascinerend universeel gebeuren. Heel wat processen, interacties vinden op een spontane manier plaats.

Via de sport kan men tal van maatschappelijke effecten, die invloed hebben op het lokaal gebeuren, stimuleren of genereren. (1)

	Bis-Foyer	Centrum West	Chicago	De Fabriek	Montana	VMJ	Peterbos	Hobo	RisoBrussel,...
Voetbal, veld	Associatie met FC Atlas, Jeugdcomité	Eigen ploegen, alle leeftijdscategorieën, samenwerking	Daring Club Brussel						Noord : 1 ploeg Tornado in Brusselse Zaalvoetbalcompetitie
Zaalvoetbal	Jeugdhuis Foyer in LFFS, verschillende seniorenploegen	Twee ploegen in de Vlaamse Liga Brabant	Verschillende leeftijdscategorieën in de LFFS	Seniorploeg in LFFS	Seniorploeg in LFFS	Verschillende seniorenploegen in de LFFS			
Basketbal		Vier maal per week open basket in zelforganisatie		Basket op plein		Tweemaal per week open aanbod			
Atletiek	Volledig uitgebouwde atletiekploeg met contacten in bond	Deelname aan 20 km van Brussel	Deelname aan 20 km van Brussel	Deelname aan 20 km van Brussel	Deelname aan 20 km van Brussel	Deelname aan 20 km van Brussel			
Pingpong	Open aanbod in jeugdhuis en twee clubs in competitie	Open aanbod in jeugdhuis	Open aanbod in jeugdhuis	Open aanbod in jeugdhuis	Open aanbod in jeugdhuis	Open aanbod in jeugdhuis, initiatiefnemer intercompetitie			
Gevechtsport		Kickbox, Karate en Tackwondo in clubverband	Kickbox en Engelse box in clubverband	Judo in clubverband		Karate in clubverband			Tackwondo defensiesessie
Omnisport kinderen		Sportieve activiteiten	Sportieve activiteiten	Sportieve activiteiten	Sportieve activiteiten	Sportieve activiteiten			
Omnisport meisjes		Sportieve activiteiten en gestructureerd basket dans en fitnessclub	Sportieve activiteiten, volleyclub met mistouch	Sportieve activiteiten	Sportieve activiteiten	Sportieve activiteiten			Damesturnclub
Diverse	Jogging Leopold II en andere evenementen	Avontuurlijke sporten: klimmen en MTB en speleo	Avontuurlijke sporten: MTB	Avontuurlijke sporten: klimmen eigen klimrek		Avontuurlijke sporten: klimmen en MTB en speleo	Peterpanclub Fietsteam	Open volley of badminton	Polyvalente zaal voornameelijk pingpong en zaalvoetbal

2. Analyse van de Brusselse sportsituatie.

In de marge van de tweede campagne "Sportclubs bekennen kleur" van de Koning Boudewijnstichting is er begin september 1997 een spontane initiatiefgroep ontstaan.

De erkende werkingen voor kansarme jeugd (Chicago, Vereniging Marokkaanse Jongeren, Centrum West, de Fabriek, Montana, de Foyer), BisFoyer, RisoBrussel en later ook Hobo hebben zich rond de tafel gezet. Eerste doelstelling was projecten in te dienen in de nieuwe campagne van de Koning Boudewijnstichting "Sportclubs bekennen kleur" om van hieruit linken te leggen naar het strategisch plan voor sportend Vlaanderen (Minister Luc Martens, oktober 1997) en meer in het bijzonder

- naar het sportbeleidsplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 1999
- naar de Sportbeleidsbrief Minister Chabert, (05/02/1997 en discussie in de VGC-raad 16/05/1997)
- naar het Beleidsplan Brussel van de Vlaamse regering (11/03/1997 Minister Van Asbroeck).

Inspiratie werd ook gevonden in het VvGS - dossier nr 8. *Moet er nog sport zijn? Het gemeentelijke jeugd- sportbeleid in een veranderende maatschappij.* (2)

Uit de inventarisatie van de initiatiefgroep (gemaakt in 02/1998 zie schema pag. 6) kunnen we volgende belangrijke knelpunten weerhouden:

1. Grote moeilijkheid om een geschikte sportinfrastructuur in eigen buurt te vinden. Vele werkingen kiezen terrein buiten Brussel, bijvoorbeeld voetbal en zaalvoetbal. Vraag en aanbod vindt elkaar onvoldoende, zeker op vlak van gemeentelijke sportinfrastructuur;
2. Moeilijke doorstroming naar bestaande clubs, zeker voor niet getalenteerde sporters;
3. Grote problemen rond sporttechnische en sportpedagogische ondersteuning;
4. draagkracht van initiatieven is beperkt rond personeel of financiën en infrastructuur;

Vanuit het platform willen we zoeken naar een globaal plan waarin de geïnventariseerde knelpunten kunnen oversteegen worden zodat het sportaanbod bereikbaar wordt voor de beoogde doelgroep.

3. Doelstelling: een buurtgericht sportaanbod creëren in de kansarme buurten.

1. Vertrekken vanuit de intrinsieke waarden van de sport, onder meer vanuit plezier, goede ontspanning, gezondheid,

Belangrijk is dat zoveel mogelijk mensen een aanbod krijgen om deel te nemen aan sportieve bewegingsactiviteiten zodat zij zich goed voelen en kansen krijgen om persoonlijke succeservaringen op te bouwen.

2. Sport als ontmoetingsfunctie in de buurt.
Sport en spel is een universele activiteit waar alle bevolkingsgroepen aan moeten kunnen participeren. Sport kan een bindmiddel zijn tussen verschillende mensen. Het kan kleur geven aan het lokaal gebeuren. Mensen leren elkaar informeel kennen in een ontspannen en positief gerichte sfeer.

3. Van lokale informele sportactiviteiten naar georganiseerde vormen.

Sport is een ideaal experimenteerterrein om te leren omgaan met verantwoordelijkheid, oefenen van regelende functies.

In de sport kan men verschillende rollen vervullen: speler, scheidsrechter, organisator, toeschouwer, ...

Zo kan men geïnteresseerd geraken, de smaak te pakken krijgen om een engagement aan te gaan, van toeleiding naar bestaande clubs tot aansluiting in de bestaande sportwereld.

4. Prioriteiten.

Het *Beleidsplan Brussel* van de Vlaamse Regering (11/03/97) beschrijft op blz. 43... “Deze sportraad moet een prioriteitennota opstellen waarop het strategisch plan voor sportend Vlaanderen kan focussen en Brusselse accenten leggen”.

Het BLOSO stelt dan ook voor zijn know-how en mankracht ter beschikking te stellen om samen met de VGC een meerjarenprogrammatie voor de sport in Brussel uit te werken. In dit kader wil de initiatiefnemende groep constructieve voorstellen doen naar de verschillende actoren op het Brussels sportforum aansluitend onder meer op het behoefte-onderzoek *Sportend Vlaanderen* van 15 mei 1997.

1. Verbeteren en verruimen van de sportinfrastructuur.

In de meeste kansarme buurten is er weinig of geen sportinfrastructuur. Als deze er is, is die niet toegankelijk of betaalbaar voor de doelgroep. De bestaande schoolinfrastructuur in de zogenoemde concentratiescholen is vaak in heel slechte staat. De betere schoolsportstructuur is quasi niet toegankelijk.

Mogelijke acties:

- * inventarisatie opmaken van de sportinfrastructuren in samenwerking met Vgc in functie van het sportbeleidsplan Brussel 1999;
- * aanbod sportaccommodaties van andere partners bv. ADEPS, gemeente,... onderzoeken;
- * onderhandelingen opstarten of verder zetten om bestaande sportinfrastructuren (school, gemeente, ...) toegankelijk te krijgen voor onze doelgroepen;
- * verder in gesprek gaan om op goed gekozen plaatsen lokale buurtgerichte pleintjes te realiseren: implanting agora-space,

bedrijfspanden ombouwen tot polyvalente zalen bv. Centrum West, polyvalente zaal ASBL 58,...;

- * zoeken naar haalbare mogelijkheden om te komen tot een billijker verdeling van de huidige sportinfrastructuur bv. prioriteiten gemeentelijke sportzaal voor recreatieve sport,...

2. Voorzien van sporttechnische omkadering. Sporten vraagt begeleiding en omkadering op verschillende niveaus:

a. *Impulsen geven en structurerend coördineren.*

In Brussel zou het creëren van de functie sportmanager (buurtopbouwssportmanager) hulpzaam zijn om verschillende impulsen (in het kader van sociaal netwerkontwikkeling) concreet vorm te laten krijgen met als doel sportmogelijkheden zo dicht mogelijk bij de beoogde doelgroepen te brengen.

- * bijeenbrengen van vraag en aanbod;
- * aanbod creëren voor buurtgerichte initiatieven zowel recreatief als competitief in een aangepaste buurtsportaccommodatie;
- * coördinatie van sportieve vorming;
- * zoeken van tewerkstellingsinitiatieven in het kader van het sportgebeuren;
- * lobby naar de overheid;
- * lobby naar de sportwereld;
- * lobby naar de doelgroepen, buurtverenigingen

...

b. Omkaderen van sportieve activiteiten.

Momenteel zijn er in Brussel verschillende waardevolle sportinitiatieven. Opdat deze initiatieven op lange termijn verder blijven bestaan is het noodzakelijk dat zij ondersteund en verder begeleid worden.

Er is nood aan sporttechnische begeleiders en trainers. Deze moeten bovendien beschikken over de nodige pedagogische kwaliteiten om vlot om te gaan met de verschillende doelgroepen. Vanuit de initiatiefnemende groep leeft het idee om via een of ander tewerkstellingsstatuut (in een eerste fase), een functie van sportbuurtwerker te creëren. (3)

Bij de BGDA zou kunnen gepolst worden om per territoriale zone 2 sportbuurtworkers in een GESCO-statuum te laten starten.

Deze sportbuurtworkers zouden gedurende enkele jaren een gedegen vorming kunnen volgen. Met BLOSO, ADEPS, BOIC, sportfederaties zou dan

moeten onderhandeld worden om deze gediplomeerde trainers te laten doorstromen binnen andere vormen van tewerkstelling. Tezelftijd zouden beurzen moeten kunnen ter beschikking gesteld worden om jonge sporters mogelijkheden en perspectieven te geven om in een of ander statuut zich sporttechnisch te bekwamen. Ook het creëren van sportwachters (sportbeleidsplan Minister Martens) om bestaande of nieuwe sportinfrastructuur te helpen beheren behoort tot de mogelijkheden.

c. Uitbouwen van een recreatief sportvoorstel.
Inspelend op de huidige nota's van de bevoegde sportministers zou de initiatiefgroep een meerjarenplan rond een recreatief sportvoorstel kunnen uitbouwen.

- Een sportaanbod voor alle bevolkingsgroepen dient ontwikkeld te worden.
- Verdere doorstroming naar clubs dient gestimuleerd te worden.
- De maatschappelijke functie van sportclubs dient meer en meer onderstreept te worden.

Bijkomende actiepunten op langere termijn:

- * opstarten sportacademie 6 - 12 jaar
(zie onder meer VvSG-cahier nr 8, blz. 35)
- * Actievoeren rond drop-out jongeren 13-18 jaar
(zie onder meer VvSG-cahier 8, blz.37)
- * initiatieven ontwikkelen voor:
 - volwassenen man/vrouw
 - bejaarden
 - vrouwen
- * specifieke doelgroepen (bvb daklozen).

5. Besluit

De initiatiefnemende groep heeft deze voorstellen op verschillende beleidstafels ter sprake gebracht. Sinds het maken van deze werknota (begin februari 1998) zijn er op de werkvloer enkele evoluties en contacten gelegd onder meer:

- een gesprek met de VGC administratie om de functie "sportmanager" in de sportdienst van de VGC te lokaliseren (oktober 1998);
- de bereidheid van de Koning Boudewijnstichting om een initiatief te ondersteunen om sport en integratie in Brussel verder bespreekbaar te maken;
- een discussienota "Sport in Brussel: hoe kunnen infrastructuren concreet benut worden, hoe tewerk gaan" ingeleid door Sven Gatz en Michiel Van de Bussche in de Vlaamse Gemeenschapscommissie op 15/09/1998;
- actualiteitsinterpellatie van Guy Van Hengel rond de uitbouw van een sportbeleid in de VGC-Raad van 15/05/1998.

De initiatiefnemende groep is bereid om verder actief mee te zoeken naar toekomstige beleids-opties die kunnen uitmonden in concrete realisaties.

Johan Martens

Met dank aan de collega's van de initiatiefnemende groep.

(1) Sport als hefboom voor de integratie van moeilijke groepen (zie bijlage 1: blz. 21-22 uit VVSG-dossier 8, *Moet er nog sport zijn*

(2) Idem, inhoudstafel (bijlage 2)

(3) De veiligheid- en samenlevingscontracten 1998 bevatten een nieuw luik "doorstromingscontracten". In de optiek van een gecombineerde actie netheid / veiligheid / tewerkstelling voor laaggeschoolden, stelt Binnenlandse zaken voor de gemeente die werknemers, afkomstig uit wijken, aanwerven voor de verbetering van de netheid, de veiligheid en de strijd tegen vandalisme, financieel te steunen.

Van sluikstort tot buurtspeelplein

Properheidsacties in Kuregem – Anderlecht

Bij een bevraging van bewoners van 4 Gentse buurten bleken niet de criminaliteit en onveiligheid tot de meest ernstige sociale problemen te behoren. De grootste zorg ging uit naar de milieu- en verkeersproblematiek. Een bevraging bij bewoners, pendelaars en studenten van de Brabantwijk in Schaarbeek laat vergelijkbare resultaten zien (1).

Naar aanleiding van een DIP-onderzoek (Doeelgerichte Interventieplanning) uitgevoerd in Kuregem met bewoners, vertegenwoordigers van het gemeentebestuur en sociale organisaties, kwam zeer duidelijk de ietwat merkwaardige link tussen de properheid van de wijk en het onveiligheidsgemoed van de bewoners. Hoe meer sluikstorten, hoe meer rondslingerend afval, hoe minder bewoners zich veilig voelen op straat.

Naar aanleiding van dit onderzoek werd in het kader van de middelen uit het Sociaal Impulsfonds een project uitgewerkt om de grootste “zwarte” plekken in de wijk aan te pakken. Een inventaris leerde ons dat vooral leegstaande huizen, en braakliggende gronden een uitnodiging tot sluikstorten betekenen.

Eén van de meest in het oog springende “black spots” was een braakliggend terrein aan een electriciteitscabine. Het terrein, 20 op 40 meter oppervlakte en gemeenteeigendom, was al jaren een ware uitnodiging tot sluikstorten. Pendelaars, beroepsstorters, doe-het-zelvers *en* buurtbewoners deponeerden hun oude zetels, t.v.’s, bouwafval, kapotte kinderwagens op het terrein. Putten in het terrein werden keer op keer gevuld met afval. Het terrein werd naast spelende kinderen bevolkt door ratten en muizen die zich tegoed doen aan alles wat eetbaar en minder eetbaar is. Rondslingerend glas, scherpe nagels en stukken ijzer vormden bovendien ook een gevaar voor de kinderen die, wegens gebrek aan alternatieven, enkel op dit stort konden spelen.

De buurtbewoners hadden er genoeg van en besloten er iets aan te doen. Een affichecampagne om voorbijgangers en bewoners te sensibiliseren

werd gestart. Een petitie, aan de burgemeester en het schepencollege gericht, werd verspreid onder de bewoners rond het terrein. Hierin werden dringende maatregelen om het sluikstorten op het terrein te verminderen gevraagd, en dit door het terrein opnieuw aan te leggen. Daarnaast werd ook een regelmatige ophaling (3 keer per jaar) van groot huisvuil gevraagd, een frequenter bezoek van de straatveger, en meer vuilnisbakken in de straten en rond de scholen. Een groep bewoners heeft hierna een onderhoud met de burgemeester gevraagd en gekregen.

En het tij leek te keren. De burgemeester beloofde beterschap... en hield woord. De grond van het terrein werd geëgaliseerd en de controle verscherpt. Er werden ook paaltjes gezet om de achterzijde van het terrein af te sluiten voor stiekeme storters. Als voorlopige maatregel was dit voldoende. Doch een meer definitieve aanleg van het plein drong zich op. De zijkant van het terrein is groot genoeg om een speelruimte te maken voor de buurtkinderen. De andere zijden kunnen door beplanting en heraanleg heropgewaardeerd worden.

Een nieuwe actie werd gelanceerd, ditmaal niet enkel in samenwerking met de bewoners, tevens werden zoveel mogelijk sociale organisaties gemobiliseerd. De bedoeling was om met een minimum aan financiële middelen een dusdanige (her)aanleg van het terrein te bekomen zodat het resultaat voldoende respect zou afdwingen bij heimelijke storters van buitenaf. Vanuit de gemeente werd meegewerkten in die zin dat personeel en materiaal in stock ter beschikking werd gesteld. Geen investeringen dus in wat nochtans hun eigendom is. Een werkplan werd opgesteld. Het grootste deel van het terrein kreeg als bestemming een mini-voetbalterrein van 30 op 15 meter. De rest van het terrein werd ingevuld als zit- en speelhoek voor moeders en de allerkleinsten. De muren van de cabine uitgevend op het terrein dienden via workshops versierd te worden met muurschilderingen. Het geheel van de werkzaamheden werd geschat op een week.

Bij aanvang van de werkzaamheden stootten we aanvankelijk op een beperkte interesse van zowel buurt als de groendienst van de gemeente. Het waren vooral de kinderen in de buurt die enthousiast participeerden in de aanleg van hun terrein. Een week lang werden we geteisterd door regen en wind, iets wat overigens geen enkele invloed bleek te hebben op het enthousiasme van de kinderen. Uiteindelijk riep dit bij zowel buurtbewoners als de mensen van de groendienst dusdanig veel sympathie op dat ook zij zich na enkele dagen bekommerden om de goede en vooral tijdige afloop van de aanleg. Vijf dagen vol modder, water en inspanningen verder werd de week afgesloten met een voetbaltornooi en buurtfeest met artistieke workshops, optredens en een barbecue.

Het resultaat is redelijk verbluffend. Hoewel het terrein zelf verre van perfect is (er is zes maand later nog steeds geen afsluiting rond het terrein, noch een vuilnisbak, het voetbalveld aangelegd met dolomiet vertoond reeds de eerste tekenen van verval), wordt het wel gerespecteerd. Storten gebeurt opmerkelijk minder frequent en overvloedig en de keren dat er op het terrein toch nog gestort wordt, verwittigen de bewoners zelf de bevoegde gemeentediensten. Waar vroeger enkel geklaagd werd over het gebrek aan belangstelling van de gemeente, zijn bewoners nu bereid om actief verder te werken om de hoogdringende verbeteringen aan het terrein zo snel mogelijk te bekomen.

Naar analogie van deze actie werden recent nog twee andere plaatsen in Kuregem met hetzelfde ziektebeeld aangepakt. Een cabine van (alweer) Electrabel werd ontdaan van zijn jasje van affiches en beschilderd door buurtkinderen en is sindsdien niet meer beplakt en opmerkelijk minder bevuild. Een betonnen muur van 30 meter waarachter een terrein van de Vlaamse GemeenschapsCommissie schuilgaat, werd deze zomer herschapen in een geschilderd oerwoud en is eveneens niet langer de vuilnisbelt van de straat. In uitvoering zijn momenteel een vervallen poort die toegang geeft naar een depot van de vervoersmaatschappij De Lijn en de al even vervallen gevel van een school. Deze twee laatste projecten worden gefinancierd door de eigenaars van het gebouw. Al deze projecten zijn uitgevoerd met een minimaal budget. De vraag dringt zich dan ook op waarom alle genoemde instellingen niet zelf

het begrip burgerzin in praktijk omzetten en met een minimum aan middelen de buurt waarin ze resideren een duwtje in de goede richting geven. Overheden en bedrijven zoals Electrabel hebben de plicht om een modelfunctie op dit vlak te vervullen. Het is duidelijk dat het niet deze ingrepen zijn die de problematiek van zwerfvuil en sluikstorten definitief uit het Brussels Gewest zullen verdrijven, maar ze kunnen wel een aanzet zijn naar structurele oplossingen. Een doordacht afvalplan in combinatie met een minimum aan respect voor de esthetiek en de woonfunctie binnen een wijk brengen ons ongetwijfeld al een stuk dichter bij een leefbare stad.

Katrien Van Ryssen

Dit artikel verschijnt gelijktijdig in *Terzake, Praktijkblad over lokaal beleid en samenlevingsopbouw*.

(1) Patrick Hebberecht, Buurt en Criminaliteit. *Samenlevingsopbouw cahier*, 19 (1995) nr. 3.

Kris Rens, Chris Naegels, Alain Storme. De transitwijk in Schaarbeek. Een onderzoek bij de gebruikers van de wijk naar knelpunten, ergernissen en condities die de leefbaarheid van de buurt aantasten en kleine criminaliteit in de hand werken. *Opbouwwerk-Brussel*, 11 (1995) nr. 51-52.

Nieuwe bomen voor de Herzieningslaan?

Op 26 september II. werd op de Herzieningslaan in Kuregem een rommelmarkt georganiseerd. Daarmee wilden de bewoners de overheid duidelijk maken dat de buurt nog leeft. Overigens zijn de bewoners van de Herzieningslaan behoorlijk boos. De Anderlechtse notabelen, die zich voor de gelegenheid in Kuregem lieten opmerken, werden op onderstaande toespraak vergast.

Twee jaar geleden was hier nog een mooie laan. Zevenhonderd negenentachtig dagen geleden werden hier de bomen omgehakt. Niemand van de bewoners was op de hoogte over het waarom. Een trieste aanblik van de laan bleef achter. De Herzieningslaan verloor al haar prestige. Kuregem voelt zich in Anderlecht al achtergesteld. Deze daad van bomen kappen en verwaarlozing deed de emmer overlopen. Bewoners zijn woest.

De druppel die de emmer deed overlopen was aanleiding voor bewoners om op vele fronten tegelijk strijd te voeren. Er is niet alleen de lege laan zonder bomen. Sluikstorters bieden de laan een troosteloze blik. Neem daarbij de totale afwezigheid van enig straat-meubilair op de middenberm. En moorddadig: het te snelle verkeer. De H.S.T. deed de Frankrijkstraat sluiten. Alle doorgaand verkeer zoekt een sluikweg via deze Herzieningslaan. De laan is niet berekend op deze verkeersstroom. Daarbij wanen sommigen zich op een autosnelweg. Meerdere ongevallen met dramatische afloop hebben reeds plaats gehad. Een bejaarde werd omvergereden op het voetpad, met dodelijke afloop. Ook een jongere automobilist verloor dit jaar zijn leven.

Bewoners zijn niet bij de pakken blijven zitten. Met de steun van RisoBrussel werd door bewoners een verkeersstudie gemaakt. Dit resulteerde in een voorstel met heraanleg van een veilig kruispunt. Het project werd ingediend bij Brussel Mobiell, een initiatief van Bral en Inter-Environnement en met steun van het Brussels Gewest

Dit project werd goedgekeurd. We hoopten op een snelle uitvoering. Niets daarvan.

Met de sluiting van de Frankrijkstraat voor de TGV terminal is iedereen het er over eens dat er zich hier een enorm verkeersprobleem stelt. Een verkeersstudie moet dringend worden gemaakt. Maar de overheid doet alsof haar neus bloedt. De Herzieningslaan dient als grote as voor het verkeer naar Brussel Stad. Er was opnieuw hoop na het opmaken van een Bijzonder Bestemmingsplan. Er waren maatregelen voorzien. Auto, voetganger, fietser, elk had zijn eigen plaats. De Herzieningslaan fungeert er voor lokaal verkeer. Via de pers hoorden we te vernemen dat er nieuwe plannen zullen gemaakt worden. We zijn weer een stap achteruit.

Wat nu te doen? Vorig jaar hielden we een protestwandeling met namaakbomen. De gemeente keurde in juni een budget goed voor de herinrichting van de Herzieningslaan. De rommelmarkt van vandaag is een teken dat onlangs jaren van verloedering deze buurt leeft. De kinderen uit deze straat brachten tijdens de grote vakantie mooie muurschilderingen aan. Bewoners zijn fier hier te kunnen wonen in een kleurrijke buurt. We smeken de overheid om steun. Maak de buurt opnieuw aantrekkelijk. We hopen terecht dat deze actie succesvol mag aflopen. Volgend jaar moeten hier de bomen geplant zijn en is de heraanleg van de laan verleden tijd.

Namens de bewoners, Halin Philippe

Vijf jaar Nederlandstalige socio—professionele inschakelingsacties: het debat

Met het overzicht van "5 jaar socio-professionele inschakelingsacties" lanceerde het OOTB onlangs het debat over de (her)inschakeling van doelgroep werkzoekenden.

Het OOTB is het overlegplatform van de Nederlandstalige Brusselse opleidings- en tewerkstellingprojecten voor werkzoekenden. 14 Partners - organisaties (vzw's en centra deeltijds onderwijs) zijn momenteel met hun acties erkend door de Bgda in het kader van het inschakeling beleid. Over hen ging het in het debat. In 1997 waren zij goed voor 1.245 inschakelingplaatsen.

Op de ontmoetingsdag waren een 80-tal aanwezigen. Het debat werd vooral gevoerd met dhr J.P.Gailly, hoofdinspecteur-directeur van de BGDA. Het werd ingeleid met een overzicht van de kenmerken van de deelnemers aan de inschakelingsacties en van de behaalde resultaten, over de periode 1993-1997.

De deelnemerskenmerken.

Honderd veertien zijn jongeren (in deeltijds onderwijs of deeltijdse vorming), driehonderd veertien zijn (jong)volwassenen. De grootste groepen deelnemers zijn: mannen, de leeftijdsgroep 25-35 jaar, deelnemers met de Belgische nationaliteit, uitkeringsgerechtigde werklozen, deelnemers met studieniveau lager secundair onderwijs, langdurig werklozen (>2 jaar).

Het deelnemers profiel verschilt naargelang het soort acties en gevolgde programma's.

Aan de acties gericht op inschakeling in de beroepsectoren (de opleidingen), nemen relatief méér mannen deel, deelnemers met de Belgische nationaliteit, uitkeringsgerechtigde werklozen en deelnemers met studieniveau hoger secundair onderwijs.

Aan de vooropleidingacties nemen relatief méér kortdurend werklozen deel, deelnemers met niet-Belgische nationaliteit en met studieniveau ten hoogste lager secundair onderwijs.

Aan de (individuele) begeleidingsacties, tenslotte, nemen relatief méér langdurig werklozen deel, OCMW-clients en deelnemers die buitengewoon onderwijs hebben gevolgd. De deelnemers aan de begeleidingsacties bevinden zich doorgaans in de moeilijkste sociale situaties.

Vergelijking langs de Franstalige kant.

Marc Rents, directeur van de Mission Locale van Schaarbeek, vergeleek de cijfers met het Spi-publiek zoals hij dat kent aan Franstalige kant. We moeten hier opmerken dat er 9 Missions Locales zijn in Brussel, die de inschakelingacties langs Franstalige kant coördineren. Er is géén globaal overzicht beschikbaar van hun acties.

Globaal genomen zijn er geen belangrijke verschillen.

De samenstelling van de populatie in het Frans ingeschreven werkzoekenden én het aanbod aan acties aan Franstalige kant, dat sterk gericht is op jongeren, verklaren de meeste verschillen. Ook de officiële erkenning van de Missions Locales door de Commission Communautaire Française (de Franstalige tegenhanger van de Vlaamse Gemeenschapscommissie), legt quasi exclusief de nadruk op acties voor de laaggeschoolden.

Marc Rents stelt ook langs Franstalige kant een toename vast van OCMW-clients en van deelnemers met een preair (inkomens)statuut. De inschakelingsproblematiek wordt erger en complexer.

De resultaten.

De resultaatmeting gebeurt telkens op 31 december van het jaar. Dit is een momentopname, die voor elke actie verschillend kan zijn. Sommige deelnemers vervolgen op het einde van het jaar hun actie, anderen hebben hun actie reeds korte of lange tijd beëindigd.

Het OOTB pleit voor een globale resultaatmeting over een periode van bijvoorbeeld 6 à 12 maanden na de actie.

De acties resulteren sinds 1995 voor 20% in tewerkstelling, voor 15% in een vervolgopleiding. De laatste jaren is er een toename van de tewerkstellingresultaten, maar ook het aandeel ex-deelnemers dat na de actie nog actief werkzoekend is neemt toe. Dit wijst enerzijds op de blijvend moeilijke situatie van lagergeschoolden op de (Brusselse) arbeidsmarkt, anderzijds op een intensieve opvolging in functie van werk, door de meeste partners.

De resultaten verschillen per programma.

De opleidingsacties resulteren relatief meer in werk, dan de vooropleidingen en dan de begeleidingacties. Het omgekeerde beeld geldt voor doorstroming naar vervolgopleiding.

De meeste opleidingsacties resulteren in 50 à 80% tewerkstelling, binnen de 6 maanden na de actie.

De evaluaties van de acties, zowel kwantitatief als kwalitatief, worden door de BGDA, na goedkeuring door het Beheerscomité, in verslagvorm over-gemaakt aan de Brusselse regering. De partners kregen hierop graag respons.

De BGDA en de socio-professionele inschakeling van werkzoekenden.

De heer *J.P. Gailly*, vertegenwoordiger van de Bgda, bevestigde dat er 10% van het normale budget als surplus is voorzien voor nieuwe inschakelingacties. Het is nu aan (kandidaat) partners om initiatief te nemen. Als voorbeeld bracht hij de werking van Céraktion in, die werkzoekenden helpt om als zelfstandige een project uit te bouwen.

Hij vestigde ook de aandacht op het vanaf 1999 gewijzigde Begeleidingsplan. Jongeren van 18 tot

25 jaar met slechts een diploma lager onderwijs zullen verplicht worden hun studies verder te zetten of een opleiding te volgen. Voor jongeren met slechts een diploma van het lager secundair onderwijs zijn er meerdere inschakeling-mogelijkheden.

Het "min of meer verplichte karakter" zal alleszins gevolgen hebben voor de aanpak in de acties.

Wat de trajectbegeleiding betreft, staat de BGDA voor een enorme opgave: ongeveer 213 van de ingeschreven werkzoekenden komt - op het eerste zicht - in aanmerking voor inschakelingacties en trajectbegeleiding. Zullen de BGDA-diensten dit aankunnen? Moet het partnership met derden uitgebreid worden? De BGDA startte alvast een Werkgroep om een Charter uit te werken voor de samenwerking met alle partners.

Het OOTB dringt alleszins aan op de uitbouw van de Socio-Professionele Begeleidingsdienst van de BGDA tot een volwaardige trajectbegeleidingsdienst voor de deelnemers aan de inschakelingacties

Goed nieuws is alleszins de komst van 2 nieuwe medewerkers, in het kader van het Impulsfonds, die met het Centrum voor Gelijke Kansen anti-discriminatie acties zullen opzetten ten aanzien van werkzoekenden van niet-Belgische origine.

Om de acties nog beter te kunnen aansluiten op de behoeften van de werkzoekenden en de eisen van de Brusselse arbeidsmarkt, herhaalt en verfijnt de BGDA zijn "Inventaris van de behoeften".

De partners vragen de BGDA hen tevens te ondersteunen in het vinden van stageplaatsen voor de deelnemers aan de inschakelingacties én te helpen bij de tewerkstelling. Zij kregen graag meer informatie over de vacatures die de BGDA aanbiedt via het Internet. Nu ontbreken de gegevens van de werkgever, zodat rechtstreeks en actief informeren bij de werkgever voor de deelnemers in de acties onmogelijk is.

Ook vragen de partners de BGDA de OCMW's te sensibiliseren voor samenwerking. Op uit-zondering van de Ocmw's van Brussel-stad en Molenbeek, gebeurt er nu haast geen verwijzing naar acties van de Nederlandstalige partners.

Drie voorstellen.

Het debat werd afgesloten met 3 voorstellen.

1. Een degelijk statuut voor de deelnemers aan de inschakelingacties.

Momenteel kunnen de deelnemers via de BGDA bij de RVA-vrijstelling krijgen van stempelcontrole tijdens de acties.

Het OOTB vraagt echter voor hen een statuut dat gelijk is aan dat van deelnemers aan VDAB- (en IBFFP) erkende opleidingen. Wat moet er dan veranderen?

- de deelname aan de acties moet de werkloosheidsduur opschorten, zodat de deelnemers niet tijdens de acties kunnen uitgesloten worden wegens langdurige werkloosheid;
- de deelnemers moeten een (onkosten)vergoeding krijgen: een premie / uur en vergoeding van verplaatsing- en eventuele kinderopvangkosten.

Het OOTB vraagt de BGDA hierover met de bevoegde instanties te onderhandelen.

2. Een overleg tussen partners.

De partners wensen met de BGDA verder samen te werken. Zij vragen in de samenwerking erkend te worden als gelijkwaardig, rekening houdend zowel met ieders competenties, als met ieders bevoegdheden en officiële opdrachten. De partners willen graag met de BGDA de discussie verder aangaan over de inschakeling-acties, de deelnemers, de resultaten e.d.

3. Indexering van de subsidies.

De subsidies die het Brussels Gewest via de BGDA toekent aan de partners en hun inschakeling-acties, bleven sinds begin van de jaren 90 op hetzelfde niveau. Het OOTB en de partners vragen de subsidies te indexeren.

Het OOTB verwacht dat dit debat de aanloop wordt voor een verfijnden analyse van het inschakeling-beleid. Het OOTB en de Nederlandstalige partners zijn kandidaat om hieraan mee te werken.

André De Bisschop

Wijkontwikkeling en bewonersparticipatie

Op verkenning in Parijs

Decennia lang reeds rommelt het in de Franse voorsteden. Regelmatig bereiken ons berichten over ernstige onlusten waarin voornamelijk jongeren betrokken zijn, die daarmee uiting geven aan de perspectiefloosheid waarin ze zijn aanbeland. Onleefbare wijken en concentratie van kansarmoede en achterstelling zorgen voor het licht ontvlambare mengsel dat periodiek tot ontploffing komt.

De centrale, regionale en lokale overheden in Frankrijk zijn zich van de gevaren van deze situatie bewust. Reeds in 1982 werd gestart met een programma van "développement social des quartiers" (DsQ). De centrale overheid sloot contracten met een reeks steden voor de aanpak van de "quartiers en crise". Substantiële bedragen werden gepompt in projecten die de verhoging van de leefbaarheid van de geselecteerde wijken beoogden. Vanaf 1989 werd deze politiek veralgemeend in de "Développement Social Urbain" (DsU). Tevens zetelt er in de nationale regering sedert 1991 een minister voor de stad. De globale evaluatie van deze programma's is weinig bemoedigend. Het sterk centralisme en de logge bureaucratie speelt de plaatselijke dynamiek parten. Ruimtelijke segregatie en dualisering hebben zich versterkt doorgezet; uiteindelijk worden nog altijd veel meer middelen gemobiliseerd voor de relatief rijkere gebieden. Sedert 1997 is links opnieuw aan de macht in Frankrijk. Zij verwijt de vorige (rechtse) coalitie dat deze teveel nadruk legde op het negatieve van de achtergestelde Franse voorsteden. Deze zouden gestigmatisseerd worden en uiteindelijk niet de

voorkeurbehandeling krijgen waarover in de retoriek van de DsU zo vaak sprake is. Het inzicht is gegroeid dat naast inspanningen voor de verhoging van de leefbaarheid van de getroffen gebieden (huisvesting, leefomgeving, dienstverlening) er resoluut ook iets moet gedaan worden om bevolkingsgroepen uit hun achterstelling te halen. Niet toevallig pakte de nieuwe regering onmiddellijk uit met een ambitieus plan om via honderdduizenden nieuwe jobs op relatief korte termijn de jeugdwerkloosheid aan te pakken. Een tweede belangrijk inzicht betrof de top-down benadering die in Frankrijk een sterke traditie heeft en waarvan gebleken is dat ze eerder remmend werkt op de doelstellingen van DsQ en DsU. Vandaar de intentie om radicaal werk te maken van bewonersparticipatie. Het adagio luidt nu: niets voor de bewoners, alles met de bewoners. Bijna 10 jaar geleden ging RisoBrussel het Franse DsQ-programma verkennen. In een driedaagse studiereis werden projecten in Lille, Grand Synthe (Dunquerque) en Calais bezocht. We werden geconfronteerd met een vernieuwde aanpak, ofschoon ook toen de tegenstelling tussen centraal geleide planning en aanpak van onderen uit zich op alle locaties deed gevoelen. Ondertussen weten we in Vlaanderen ook wat wijkontwikkeling is, hebben we enkele zwarte zondagen gekend, werd een minister voor stedelijke ontwikkeling geïnstalleerd en trad het sociaal impulsfonds in werking. Ook Brussel liet zich niet pramen: Missions Locales, DsQ, Zones d'éducation prioritaire,... allemaal bewijzen voor de stelling: als het regent in Parijs, dan druppelt het in Brussel.

Plaats en doelstelling voor een nieuwe RisoBrussel studiereis (waar we met mondjesmaat van proeven: Berlijn 1987, Noord-Frankrijk 1989, Amsterdam 1993) was dan ook vlug gekozen: Parijs 1998. We wilden ons in deze mythische stad vergewissen van de stand van de wijkontwikkeling, toegespitst op 3 steekwoorden: leefbaarheid, bewonersparticipatie en tewerkstelling voor jongeren. Het programma werd rond deze begrippen opgebouwd en leidde ons binnen de périphérique naar het volkse, multiculturele buiten het toerisme gelegen Goutte d'Or, een wijk in het 18de arrondissement, respectievelijk naar de "arme" noordoostelijke voorsteden.

Association Paris - Goutte d'Or

Algemene situering

La Goutte d'or is een volkswijk, gelegen in het 18de arrondissement, tussen Montmartre en de Gare du Nord.

Vanaf de 19e eeuw had de wijk een onthaalfunctie voor migranten (eerst uit de provincies voor de aanleg van de spoorweg, later en in chronologische volgorde tot op vandaag: Belgen, Italianen, Polen, Algerijnen, Marokkanen, Tunesiërs, Afrikanen tot meest recent: Sri-lankezen). In de Goutte d'or vond hun eerste vesteling plaats.

Vandaag is het een multiculturele wijk en een handelscentrum. Lang werd ze aan haar lot overgelaten. Niets in de vele bouwprojecten laat vermoeden dat tot begin jaren '80 de wijk een slechte reputatie had en gekend was om haar krotten, prostitutie (gedoogzone voor Parijs: maisons d'abatage) en drugtraffic. La Goutte d'Or was goed op weg om een ghetto te worden. Vanaf 1984 begon dan de herstructurering. De prostitutiehotels werden gesloten en de stad Parijs stelde een grondige sanering in het vooruitzicht, toegespitst op huisvesting (onder meer na afbraak van een 100-tal panden) en met vage garanties voor herhuisvesting. Elementen uit dit plan stuitten op verzet van de inwoners van de Goutte d'or die zich verzetten tegen de grootschalige afbraak en zich opwierpen voor duidelijke herhuisvestingscondities ook voor de minst begoeden. Dit verzet leidde wel degelijk tot resultaten.

Sedert 1984 figureert La Goutte d'Or op de lijst van geselecteerde projecten in het kader van het DSQ-programma. In het meest recente DSU-jargon heet het dat de wijk een "zone urbaine sensible" is (of nog: un quartier sensible). De stad Parijs was aanvankelijk weinig te vinden voor de *politique de la ville*. Zoals gezegd concentreerde haar politiek zich op de huisvestingssituatie, met weinig oog voor de achterstellingsproblematiek en met de neiging om "exporter la pauvreté de Paris". Onder gecombineerde druk van de verenigingen in de wijk is daar stilaan een wijziging in gekomen. Alain Juppé waarschuwde voor een Chicago à la Française en brak een lans voor het overleg tussen de stad en het plaatselijke verenigingsleven. Stilaan werden ook meer inspanningen geleverd op het vlak van onderwijs, gezondheid, tewerkstelling ... en kregen lokale verenigingen meer overheidssteun toegeschoven. De logge stadsdiensten gaan, onder druk van verkozenen, ook meer rekening houden met de plaatselijke noden en wensen, "bon gré mal gré". Eén en ander staat te lezen in een evaluatierapport uit 1992. Slechte punten kregen de sociale huisvestingsdienst (Habitat à Loyers Modérés - HLM) en zijn Parijse tak (OPHLM) die zich aan procedureslagen en verdeel- en heerstactiek te buiten gaat. Ook bij de politie "n'a rien changé". Is deze evolutie gunstig, toch mag ze niet geïdealiseerd worden. Daarover spreekt de buurkrant "Paris Goutte d'Or" in een van zijn recente nummers boekdelen. Over een bijeenkomst van de Commission Locale de Consertation: "4 heures de discussion ... peu de décisions. Des discussions

parfois surréalistes". Dit overleg had tot doel: "d'apporter un déblocage politique aux principaux projets en panne sur le périmètre *contrat de ville Goutte d'Or*". En over de financiële nood waarin de lokale organisaties verkeren: "Associations en péril? (voorblad) Grandeur et misère des associations": geblokkeerde subsidies in schimmige cenakels op het Parijse stadhuis.

Netwerkontwikkeling

Het weefsel van verenigingen (tissu associatif) dat momenteel werkt aan de leefbaarheid van de Goutte d'or wijk (huisvesting, tewerkstelling, naschoolse begeleiding, alfabetisering, drug-preventie, gezondheid, etc ...) bedraagt ongeveer een 20-tal eenheden. Als netwerk vormen ze potentieel een belangrijk pluspunt in de uitvoering van het beleid van wijkontwikkeling (*politique du Contrat de Ville*) voor zover deze er op gericht is in zijn acties te steunen op de lokale actoren en bewoners. Binnen dit geheel neemt Association Paris Goutte d'Or een sleutelpositie in. De vereniging stelt zich volgende algemene doelen: het verdedigen van de belangen van de bewoners van de wijk; participatie aan de

Financiële situatie van wijkorganisaties weinig rooskleurig

Het *Pacte de relance pour la ville* van de vorige regering uit 1996 (zie algemene inleiding) had ondermeer de bedoeling om de lokale partners te versterken, ondermeer door de creatie van lokale verenigingsfondsen en het afsluiten van contracten op grond van meerjarenplannen. Dit werd door de verenigingen zelf gevraagd omdat hen dat meer slagkracht en continuïteit zou verlenen. Een organisatie die lokaal actief is en te vergelijken valt met een vzw bij ons (en die niet rechtstreeks door een conventie aan de overheid gebonden is) betreft haar middelen deels bij de staat, de prefectuur en de stad. Precies op het lokale niveau wringt het subsidieschoentje. De stad Parijs blijkt een slecht betaler te zijn.

Zelfs in een prioritaire wijk en voor organisaties die jarenlang hun nut bewezen hebben is een subsidie-aanvraag een calvarie die al vlug anderhalf jaar in beslag neemt.

Stel, u bent verantwoordelijk voor een organisatie en u dient een dossier in voor een subsidie-aanvraag in het kader van de *politique de la ville*.

- U stuurt uw dossier in drie exemplaren naar de *Chef de projet* (verantwoordelijke van de gemeente voor de wijkontwikkeling in uw wijk).
- Deze bestudeert het en overhandigt 1 exemplaar aan de betreffende stadsdienst, de 2 andere aan de prefectuur en een derde subsidie-instantie (FAS).
- In maart of april bestudeert een commissie van deze drie subsidieverstrekkers (comité technique de recevabilité) de gegrondheid van de aanvraag.
- U wordt van het besluit op de hoogte gebracht.
- Bij positieve beslissing bepaalt de prefectuur en het FAS de hoogte van het bedrag: 2 à 3 maanden later wordt dit bedrag uitbetaald.

Niet zo voor de stad.

- Een ambtenaar van de betreffende stadsdienst bestudeert het dossier en geeft een advies. Deze wordt bekrachtigd door zijn directeur en brengt het over naar de adjunct van de burgemeester, belast met financiën. Als deze het project bekrachtigt, overhandigt hij het op zijn beurt aan de eerste adjunct van de burgemeester, die het project bekrachtigt of blokkeert...

- Ondertussen blijft u 1 jaar in het ongewisse over de staat van het dossier en kunt u enkel hopen dat de laatste hindernissen genomen worden: behandeling op de arrondissementenraad (conseil d'arrondissement) en op de Conseil de Paris. 2 maanden later wordt betalingsopdracht gegeven.

Niet te verwonderen dat verenigingen voortdurend in een precaire situatie leven. Bij gebrek aan liquiditeiten worden leningen aangegaan bij beter bij kas zijnde collega-organisaties. Vaak zit er weinig anders op dan de boeken neer te leggen.

herinrichting van de wijk met speciale aandacht voor het behoud van het volkse en pluriculturele karakter van de wijk; bevorderen van een betere leefomgeving. Scharniermoment in de recente geschiedenis van de wijk was 1984: datum waarop de grootschalige renovatie-operatie door de stad Parijs aangekondigd werd. Was de wijk tot dan beschouwd als een quartier sacrifié (functie van vuilbak voor Parijs waarbinnen enkel de criminaliteit onder controle gehouden werd met voorbijgaan aan de onleefbaarheid voor de bevolking) nu was de verborgen agenda: ongewenste elementen wegsaneren naar de banlieues (de wijk *Les 4000 miles* in La Courneuve is begin jaren zestig na zo'n schoonmaakoperatie ontstaan - zie verder). Er werd in 1985 op grote schaal onteigend. Daarbij werden niet enkel de mensen met maandelijkse huurcontracten (in zgn. hotels meublés) geviseerd, ook voor heel wat "normale" huurders werd de toekomst hoogst onzeker.

In die periode werd de Association Paris Goutte d'Or opgericht. Ze voerde met de bewoners al meteen strijd tegen de plannen van de stad, rond de wachtwoorden:

- geen speculatieve renovatie;
- geen afbraak waar dat niet hoeft;
- vervangen van hotels meublés door stabiele huurwoningen;

- recht op herhuisvesting, ook in de gerenoveerde panden.

Deze strijdpunten waren richtinggevend voor de renovatie-operaties. De stad Parijs ging enkele engagementen aan die ten aanzien van dergelijke grootschalige projecten vernieuwend kunnen genoemd worden, zeker waar het de kwestie van de herhuisvesting betrof. Tevens werd de wijk opgenomen in de lijst van *lots sensibles*, wat de mogelijkheid opende om via Dsq-acties in te werken op de globale problematiek van de wijk.

Vanuit deze historische gegevenheid is Association Paris Goutte d'Or zichtbaarst actief in het domein van huisvesting en urbanisme. Dit belet niet dat zij ook andere signalen inzake leefbaarheid opneemt en als woordvoerder, in samenwerking met andere wijkorganisaties, dossiers behartigt (bv. wijkgezondheidscentrum, postkantoor, commercieel centrum, accommodatie voor verenigingen).

Vanuit deze positie is de vereniging een draaischijf geworden: ze staat in voor de coördinatie van het geheel der verenigingen en anderzijds trekt zij het overleg tussen de wijk en de stad voor alles wat de ontwikkelingsprogramma's in het kader van de contrat de ville aangaat.

Naast de betrokkenheid van bewoners in de wijkontwikkelingsprojecten waren we in Parijs ook geïnteresseerd in de manier waarop men er de (jeugd)werkloosheid aanpakt. We staken ons licht op in La Courneuve en lieten ons vervolgens uitgebreid informeren in Aulnay-sous-Bois, een voorstad waar 2 missions locales actief zijn.

Emploi local d'insertion (ELI)

De salle Saint Bruno is een voormalige kerk die lange tijd dienst deed als parochiezaal en in 1983 werd omgebouwd tot het buurthuis van de wijk La Goutte d'Or. Dit buurthuis wordt gerund door wat wij hier een beheersvzw zouden noemen en financieel gedragen door een viertal partners: de Franse staat, de stad Parijs, een partenariaat van wijkverenigingen en een privé-sponsor (la Caisse de dépôts et de consignations). De werking van dit buurthuis steunt op 4 peilers: (a) *individuelle hulpverlening* (service médiation); (b) *thematische werkingen* rond onderwijs, gezondheidszorg, tewerkstelling, etc. (interservices de quartier); (c) *info- en documentatiecentrum* (observation de la vie sociale). Een vierde peiler, in feite onder-

gebracht bij de interservice emploi, werd door onze gesprekspartner belangrijk genoeg geacht om ze afzonderlijk te vernoemen, nl. insertion/emploi.

Rond deze insertion/emploi gingen we te rade bij mevrouw Stéphanie Brial-Cottineau, luidens haar visitekaartje *développeur-emploi* voor de wijk La Goutte d'Or. Haar werkzaamheden situeren zich binnen de conventie die door de *Association de gestion salle Saint Bruno* afgesloten werd met de stad Parijs om op diverse pistes het economisch leven in de wijk te stimuleren. Als "quartier prioritaire de la politique de la ville" komt de Goutte d'Or wijk in aanmerking voor de regeling *Emploi Local d'Insertion* (ELI). Deze regeling, met de looptijd van één jaar, tweemaal te verlengen tot maximum 3 jaar, voorziet in de tussenkomst van de stad en het departement Parijs in het loon van een soort tewerkstellingsmanager op wijkniveau. De vereniging verbindt er zich toe om binnen de 3 jaar 150 banen te creëren, gelijk aan 100 voltijdse betrekkingen.

Het doel van de ELI bestaat er meer bepaald in:

- het tewerkstellingsaanbod te bevorderen ten behoeve van kansarme wijkbewoners (habitants en difficulté) via buurtdiensten en functies die betrekking hebben op de stadsontwikkeling (emplois de ville);
- partnerships te ontwikkelen met privé- en openbare bedrijven die banen moeten opleveren voor de bewoners van La Goutte d'Or;
- bestaande acties van verenigingen en openbare voorzieningen te versterken, te ontwikkelen en te bestendigen;
- nieuwe marktsegmenten te prospecteren en te ontginnen.

Langs deze krachtlijnen worden via het ELI van La Goutte d'Or een viertal pistes bewandeld.

Een eerste piste verkent mogelijkheden om in onderaanname invoegbedrijven (entreprises d'insertion) te creëren. Daartoe worden afspraken met grote ondernemingen gemaakt. France Telecom zit bijvoorbeeld in een partenariaat met het buurthuis voor het reinigen van telefooncabines. Een ander voorbeeld is dat van gevelreiniging via een partenariaat met het OPAC, het Office public d'aménagement et de construction van Parijs. Volgens onze gesprekspartner blijft alles wat met insertion te maken heeft voor bedrijfsleiders met een slecht imago opgezadeld.

Vandaar vaak het geringe animo. Tevens bestaat er een wereld van verschil tussen de cultuur van invoegbedrijven en gewone bedrijven. Invoegbedrijven vormen nog teveel de bruggen die werkloosheid met werkloosheid verbindt. Op dat vlak zou het aangewezen zijn dat er netwerken ontstaan tussen grote en kleine bedrijven. De eerste beschikken over de middelen om werknemers een gepaste vorming te geven. De tweede hebben grote nood aan opgeleid personeel, maar hebben niet de mogelijkheden om zelf personeel op te leiden. Jammer genoeg is er weinig interesse voor dergelijke netwerken.

Een tweede idee bewandelt het spoor van de sociale restaurants. Men wil de restauratiefunctie een bredere inbedding geven. Thematische accenten zijn dan muziek en boeken: schrijvers lezen voor uit eigen werk, er vinden publieke lezingen of recitals plaats (genre "Het Warm Water" in de Marollen). Ook hier gaat het om een soort invoegbedrijven waarbinnen mensen voorbereid worden op de arbeidsmarkt.

Een derde piste beweegt zich op het terrein van de *services de proximité* (buurtdiensten). Een idee dat thans ontwikkeld wordt, situeert zich binnen de ziekenzorg. Veel zieken laten zich langer dan nodig hospitaliseren uit angst voor gebrek aan hulp eens terug thuis. Het duurt enige tijd voordat de gewone sociale diensten accuraat kunnen doorverwijzen bij dringende hulp. Doelstelling van het project is een dienst op te zetten die intervenieert binnen de eerste 48 uur na de thuiskomst. In deze dienst zou het gaan om volwaardige tewerkstelling. Geld daarvoor kan gevonden worden in de boni van de sociale zekerheid (omwille van besparingen als gevolg van minder lange hospitalisatie.) Dergelijk concept, ofschoon het op buurtniveau tewerkstelling genereert, overstijgt de grenzen van de buurt. Alle partners in de gezondheidszorg moeten voor de idee gewonnen worden, anders is samenwerking een onmogelijke zaak.

Ten vierde en tenslotte blijkt er op het niveau van Parijs groot gebrek aan betaalbare zalen waarin feesten en andere evenementen kunnen plaats vinden. Dergelijke zalen en hun omkaderende diensten genereren werk. Binnen het ELI van La Goutte d'Or wordt dan ook aktief in deze richting geprospecteerd.

Een algemene indruk die van deze sessie bijblijft was dat onze gesprekspartner haar jobinvulling realistisch, om niet te zeggen sceptisch inschat. We wezen reeds op de moeilijkheden om het bedrijfsleven voor een en ander warm te maken. Verder liggen de economische prioriteiten van de stad Parijs elders. Tenslotte nam ze, bij het inschatten van de draagwijdte van deze vormen van lokale tewerkstellingscreatie herhaaldelijk de woorden bricoler en bricolage in de mond: prutswerk, amateurisme, geknoei in de marge.

Missions Locales

Als het regent in Parijs, druppelt het in Brussel. Dit oude gezegde is eens te meer waar voor de structuren die uitgebouwd werden voor de socio-professionele inschakeling van langdurig werkzoekenden. Sinds begin van de jaren 90 zijn in Brussel een negental missions locales actief. Op het lokale vlak bundelen ze de krachten van een aantal partners met het oog op "de promotie van zoveel mogelijk personen, een betere sociale stadsontwikkeling en een uitbreiding van de democratie". Ondermeer door de Franse Gemeenschapscommissie worden ze belast met de lokale coördinatie van de gewestelijke maatregelen inzake socio-professionele inschakeling. Tegenhanger op Nederlands-talig vlak is Ootb (Overleg opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven Brussel).

Aan de basis van het ideeëngood inzake missions locales ligt de gekende Franse socioloog Bertrand Schwartz die ondermeer een belangrijke invloed heeft uitgeoefend op de benadering van de

tewerkstellingsproblematiek van jongeren via de Europese structuren en als adviseur van de Franse overheid.

Waar in de jaren tachtig de missions locales mikten op de specifieke tewerkstellingsproblemen van 16 tot 25 jarigen, is de missie thans verruimd naar de insertion sociale et professionnelle. Men richt zich naar een ruimer publiek en men kadert zich in een visie op sociale wijkontwikkeling. Sedert 1993 hebben zich in de wijken plaatselijke antennes genesteld die zich onder het motto "reconquête du territoire" in de Dsu-programma's inschakelen.

De 2 missions locales van Aulnay-sous-Bois illustreren deze evolutie treffend. Aulnay-sous-Bois is een voorstad die door het voorstadspoorwegnet met Parijs en de luchthaven Ch. De Gaulles verbonden wordt. Het deelt met de groeipoel Roissy (luchthaven) enkel de geografische ligging want de stad wordt gekenmerkt door ontvolking en verderschrijdende proletarialisering. Ook hier treffen we de typische naoorlogse hoogbouw aan, neer-gepoot in het platteland rond Parijs.

Marcel Dassault

De eerste, Marcel Dassault heeft het traditionele profiel van een opleidings- en arbeidsbemiddelingsdienst, toegespitst op 16 - 25 jarigen.

Een schetsmatig overzicht van de activiteiten inzake opleiding heeft hiervan een idee:

- intake: inschrijving en situatie van de jongeren;
- algemene informatie over de dienstverlening;
- groepsgerichte voorlichtings- en oriëntatie-vergaderingen;
- permanenties waarbij jongeren door een bemiddelaar individueel en in groep verder georiënteerd en tijdens hun opleiding begeleid worden;
- atelier curriculum vitae;
- atelier ontdekking van beroepen;
- opvolging van jongeren in opleidingscontracten met opleidingsinstellingen;
- maandelijkse avondvergadering waarbij alle jongeren in opleiding van gedachte wisselen met afhakers om deze alsnog oplossingen aan te reiken.

Verder staat de mission locale in voor de reclutering van jongeren ten behoeve van de Franse marine en de luchthaven Charles De Gaulle. Meer algemeen speelt de organisatie actief in op vraag en aanbod van de arbeidsmarkt.

Ze begeleidt jongeren concreet tijdens hun zoektocht naar werk en staat in nauw contact met de

lokale werkgeverswereld voor de inventarisatie van arbeidsplaatsen die toegankelijk zijn voor niet- of laaggeschoold publiek.

Le Phare

De andere mission locale "Le Phare" weerspiegelt de evolutie om naast de traditionele bemiddelingsopdrachten (wat een hoofddoelstelling blijft) ook een bijdrage te gaan leveren tot de sociale wijkontwikkeling. Het gaat hier om zogenaamde "actions transversales", activiteiten met een meer animerende inslag. Zij vormen de springplank naar wijkbewoners en maken de weg vrij voor activiteiten die moeten bijdragen tot het versterken van gemeenschapszin en burgerschapsszin bij jonge meerderjarigen. In dit opzicht fungeert "le Phare" minder als een dienst waar men zich moet inschrijven, als wel als een wijkgericht ontmoetingscentrum waar men vrij en ongedwongen binnen en buiten kan wandelen.

Dit wijkcentrum:

- beschikt over een gegevensbestand inzake sport, ontspanning, reizen, vorming, stages; (Dit kan geraadpleegd worden. Hoe dit moet kan aangeleerd worden);
- stelt tijdens de vakantiemaanden bussen en begeleiders ter beschikking voor reizen naar zee (ten behoeve van families en jongeren die de kans niet krijgen hun wijken te verlaten);
- beheert de sportzalen van gymnasia die tijdens

de vakantiemaanden ten behoeve van groepen jongeren opengesteld worden;

- organiseert cursussen EHBO en levert terzake attesten af;
- organiseert ontmoetingen tussen jongeren en vertegenwoordigers van instellingen (gemeentebesturen, rechtbanken, ...) teneinde deze jongeren vertrouwd te maken met de werking van de instellingen;
- organiseert ateliers voor kunstschilderen;
- is actief in de preventie van jeugdcriminaliteit;
- doet aan sociale begeleiding rond administratieve problemen en problemen inzake gezondheid en huisvesting;
- overlegt samen met andere organisaties met de verantwoordelijke van de Z.E.P. (zone d'éducation prioritaire) rondom onderwijsopbouwwerk.

Binnen al deze activiteiten wordt sterk nadruk gelegd op partnership en behalve als organisator van activiteiten werpt de mission locale zich meer en meer op als netwerkontwikkelaar tussen diverse partijen (jongeren, beleid, instellingen van het middenveld).

Deze centrale bekommernis met betrekking tot het bevorderen van de sociale vrede, het terugdringen van delinquentie, het ontwikkelen van gemeenschapszin en burgerschap, het samenbrengen van diverse bevolkingsgroepen doet la Phare uitstijgen boven de traditionele opdrachten van een mission locale. Deze bekommernis gaat haar toekomstige acties in toenemende mate sturen.

Algemene situering.

La Courneuve is een noordelijke voorstad van Parijs. Het grenst aan Aubervilliers en het meer bekende St Denis. Ongeveer waar deze drie voorsteden elkaar raken prijkt een enorm bouwwerk dat als een vliegende schotel ieder moment de lucht in kan gaan: het spiksplinternieuwe Stade de France. Ondanks dit recentste staltje van Franse grandeur gaat het met deze drie steden niet goed. Het zijn geen groeipolen in de Ile de France. De voorsteden in de noordoostelijke gordel rond Parijs stonden altijd al zwak. Genoemde gemeenten proletariseren verder, in tegenstelling tot het gebied rond de luchthaven Charles De Gaulle (Roissy, Villepinte) en zeker in tegenstelling tot de echte Parijse groeipolen: Courbevoie / La Défence ten westen en La Cité Scientifique ten zuiden van de périphérique. La Courneuve heeft alles van een typische Franse banlieue met hoogbouwcomplexen en grote verkeersaders kriskras door elkaar. Het zijn precies deze complexen met hun "barres" en "tours" die symbool staan voor sociale uitsluiting

en voor alles wat sedert decennia verkeerd gaat in die banlieues. In Frankrijk heeft men er de buik van vol, in die mate zelfs dat men er alleen nog dynamiet wil in investeren.

Cité des 4000: kroniek van een aangekondigde mislukking.

We schrijven 1962. Een nieuw Grand ensemble staat in de stijgers. Het trauma van de Algerijnse burgeroorlog heeft net haar hoogtepunt gekend. Duizenden kolonialen (pieds noirs) komen naar het moederland terug. Ook Parijs moet hen opvangen en maakt van de gelegenheid gebruik om haar eigen arrondissementen van ongewenste elementen te zuiveren. Maar bidonvilles horen niet meer thuis in de welvaartsstaat. Dus worden massaal sociale woningen gebouwd. De sociale woningmaatschappij van Parijs, de OPHLM klaart de klus. Braakliggende, moerassige terreinen op het grondgebied van La Courneuve vormen het theater voor de nieuwbouw. Over de periode 63-65 worden op 30 hectaren terrein 3715 woningen gebouwd die onderdak zullen bieden aan 12.645 mensen. Het inwonersaantal van La Courneuve verdubbelt omzeggens. Bouwen moet hier geïnterpreteerd worden als het opeenstapelen van 3715

geprefabriceerde betonnen dozen, volgens de meest geavanceerde (lees experimentele) technieken. Het resultaat laat zich raden. Stedebouwkundig en architecturaal is het een ramp. De "cité des 4000" – zo heet de nieuwe stad in de stad – staat plomp verloren in de velden, los van het oude centrum, te midden van autowegen en spoorwegverbindingen, maar zonder aansluiting daarop. De nieuwe kathedralen blijken ook allerminst voor de eeuwigheid bestemd. Al na luttele jaren komen zware bouwfysische gebreken aan het licht. Scheuren en verzakkingen (op sommige plaatsen kan men gewoon langs de plinten bij de onderburen binnenkijken), vochtproblemen, gebrekkige isolatie: alles wat wonen onaangenaam maakt manifesteert zich in "Les 4000". Voeg daarbij de effecten van de crisis op de van oorsprong minder draagkrachtige bewoners en men beseft: een sociaal kruitvat werd geschapen. Op 9 juli 1983 wordt de genaamde Toufik Ouanes met een geweerschot vanuit een venster op straat vermoord. Het vuur slaat in de pan. De president van de republiek, François Mitterand, komt in hoogst eigen persoon de gemoederen bedaren. Er worden 50 miljoen FF naar de wijk toegeschoven. De cité wordt geklasseerd en van een "kwaliteits-label" voorzien: îlot sensible.

1984: le projet urbain.

Het is hoog tijd voor een eerste stadsvernieuwingsoperatie. Het stadsproject start met een "concours d'urbanisme et d'architecture pour l'intégration dans la ville et la restructuration du grand ensemble des 4000 logements". Dat resulteert in een eerste herstructureringsplan. Het woonblok Debussy gaat in 1986 tegen de grond. Deze implosie veroorzaakt evenwel een psychische schok – herhuisvestingsmaatregelen laten zeer te wensen over – zodat andere probleemcomplexen die allemaal even onbescheiden met de namen van Frankrijks grootste culturele glorieën getooid gaan (Ravel, Renoir, Balzac) worden opgekalefaterd. Appartementen worden weggeslagen om meer licht te geven aan omringende. Doorheen de gebouwen worden reusachtige doorkijken gerealiseerd: fenêtres urbaines. Verder worden nieuwe, kleinschaliger wooneenheden gebouwd en gaat men via de aanleg van parken en pleinen de omgeving aanpakken. Tenslotte probeert men iets te doen aan het isollement van de cité door nieuwe verbindingswegen te concipiëren.

1996: le grand projet urbain.

Tijdens de uitvoering van voornoemd stadsvernieuwingsprogramma schoof de stad Parijs de zwarte piet door naar La Courneuve. Inderdaad, in 1984 wordt het beheer van "Les 4000" (tot dan in handen van de OPHLM van Parijs), overgedragen naar de OPHLM van La Courneuve. De perimeter van het programma betrof het noordelijk deel van "Les 4000" (Quartier Hardy-Tortuaux). De stad en de woningmaatschappij werden blijvend geconfronteerd met de neerwaartse spiraal, ondermeer in het meer zuidelijke segment van "Les 4000": de quartier de la tour. Naast de onvermijdelijke leefbaarheidsproblemen, te wijten aan het Le Corbusierconcept is er de verscherpte uitsluitingsproblematiek met in haar kielzog werkloosheid en onveiligheid. De bewoners staan reeds jaren op de barricaden opdat de zaken grondig zouden aangepakt worden. "4.000 scandales, mais 4.000 luttes" is een veel gehoorde slogan. Wellicht mede dank zij de niet aflatende druk van onderuit werd de quartier de la tour onderdeel van een *grand projet urbain*.

Tussen de drie steden St Denis, Aubervilliers en La Courneuve enerzijds, de Franse staat en de regionale raad van Ile de France anderzijds, werd een conventie ondertekend om dergelijk project op te zetten in de perimeter rond de Stade de France. Voor La Courneuve werd het gebied van de quartier de la Tour, aanpalend aan de avenue général Leclerc (die een breuklijn vormt met het stadscentrum van La Courneuve) weerhouden. Aan een nieuwe wedstrijd namen 5 architecten-bureau's deel. Uiteindelijk werd het ontwerp van de equipe van architect Chemetov weerhouden. In eerste instantie omdat de plannenmakers veel mogelijkheden openlieten en dus van souplesse blijk gaven waar het de wijziging van hun plannen betrof. Er kon met opties geschoven worden, zonder dat daarmee het totaalconcept sneuvelde. Dit was een belangrijke overweging in de keuzebepaling van de jury, vermits het gemeentebestuur van La Courneuve vast van plan was om de bevolking op een grondige manier te raadplegen. Tijdens overlegrondes voorgestelde wijzigingen zouden zo makkelijker geïntegreerd kunnen worden.

Het plan van Chemetov speelde in op de gebreken maar tevens op enkele uitzonderlijke troeven van het quartier de la Tour: er is veel groene ruimte en de wijk bevindt zich in de onmiddellijke nabijheid van spoor- en wegverbindingen die haar op een

kwartier van het hart van Parijs brengen.

In feite is het een zevenpunten-plan:

1. (gedeeltelijke) afbraak van het Renoir-blok en creatie van nieuwe woongelegenheden;
2. herwaardering en grondige renovatie van het commercieel centrum (de kleinhandel is er over de jaren teruggelopen van 40 tot 9 eenheden);
3. uitbouw van een bedrijfencentrum. Dit en vorig punt moet in relatie gezien worden tot de enorme werkloosheid (70 % van de gezinnen worden er door getroffen en/of leven van het bestaansminimum);
4. uitbouw van een vormingscentrum, toegespits op beroepen in de onderhoudssector;
5. herwaardering van het cultureel centrum;
6. heraanleg van de avenue général Leclerc en aanpalende pleinen;
7. verbetering van de globale verkeerssituatie.

Dit plan nu bood stof voor een volksraadpleging die drie maanden in beslag nam en waar in meer dan dertig bijeenkomsten 1400 mensen werden geconsulteerd (huurders, vertegenwoordigers van verenigingen en diensten, leraars, gemeentepersoneel, enz.). Er was een tentoonstelling waarop geschoven kon worden met maquettes en plannen. Het initiële plan wordt op een aantal essentiële punten bijgeschaafd. De bewoners willen bijvoorbeeld een totale vernietiging van het blok Renoir (Chemetov dacht er aan de helft van de bouwlagen af te pellen). De bewoners zagen ook weinig in de voorgestelde voetgangersbruggen over de avenue general Leclerc. Dit zou het verkeer op deze hoofd-verkeersader niet doen afremmen. Overgangen op straatniveau vonden ze verkeerslijker, op voorwaarde dat de laan fundamenteler zou aangepakt worden. Er werd dus besloten de place Houdremont (voor het gelijknamige cultureel centrum) en de ruimte voor het medisch sociaal centrum tot één plein om te vormen en de scheidingslijn, de laan in kwestie, daar volledig te laten in opgaan. De laan krijgt dezelfde bekleding als het omringende plein en men hoopt dat dit een snelheidsremmend effect zal veroorzaken. Wellicht belangrijker nog is dat de wijk daarmee verankerd wordt in de rest van de stad, waar ze voordien een eiland vormde, afgesneden van het centrum door een drukke departementale weg.

Het bijgeschaafde plan werd voor de definitieve goedkeuring in februari 1997 opnieuw aan een dertigtal vertegenwoordigers en wijkorganisaties

voorgelegd. Zo kon nagegaan worden of in de bilsturing voldoende rekening gehouden was met de opvattingen van de wijk zelf. Dat het het stadsbestuur ernst is met de bewonersinspraak blijkt bovendien uit de publicatie van een driemaandelijks informatieblad waarin de voortgang van het grand projet urbain wordt beschreven. Men installeerde tevens een infocentrum met permanentie. Hier kunnen bewoners met hun vragen terecht. Dit is vooral van belang voor de herhuisvestingsoperatie die momenteel loopt. Vermits het woonblok Renoir tegen de vlakte gaat, moeten 262 gezinnen herhuisvest worden. Deze herhuisvesting vormt meteen de eerste fase in de uitvoering van de grand projet urbain. Ze wordt geval per geval bekeken. Grosso modo moet aan drie problemen het hoofd geboden worden: het vinden van geschikte appartementen voor grote gezinnen; de schuldenlast van een categorie bewoners; de financiering van de renovatie van de appartementen die aan de gezinnen aangeboden worden.

Korte beoordeling.

De hertekening van een stadsdeel van dergelijke omvang is onuitgegeven in België (tenzij men het schandaal van de Brusselse Noordwijk een

kwarteeuw geleden als wijkontwikkeling wil beschouwen). Voor het grand projet urbain van La Courneuve pleit althans de scrupuleuze manier waarop men bewoners betrekt in het concipiëren en uitvoeren van plannen. Nochthans blijft de grand projet urbain een bijna zuivere stedebouwkundige ingreep. Het zet daarmee de lijn verder van de ingrepen in de jaren tachtig.

Deze stonden toen in het teken van de "reconquête des cités" en werden ideematig gevoed vanuit de stroming "Banlieues 1989". Evaluaties hebben de beperkingen aangetoond van een louter stedebouwkundige / architecturale aanpak. We hebben niet kunnen achterhalen wat er met de achterstellingsproblematiek in La Courneuve te gebeuren staat, noch of er bij de bouw van nieuwe woningen sprake is van sociale wijkontwikkeling: al te vaak worden autochtone bevolkingslagen verdrongen ten voordele van meer draagkachttige bewoners. In Frankrijk, en zeker onder de nieuwe regering groeit de wil om de sociale uitsluiting frontaal aan te pakken. Het is echter zeer de vraag of de kapitalistische logica daar momenteel voldoende ruimte voor open laat. Nationale regeringen ondergaan meer en meer de wetten van mundiale structuren die de eigenlijke lakens uitdelen. (ast)

~~Recht op antwoord~~

Antwoord op rechts.

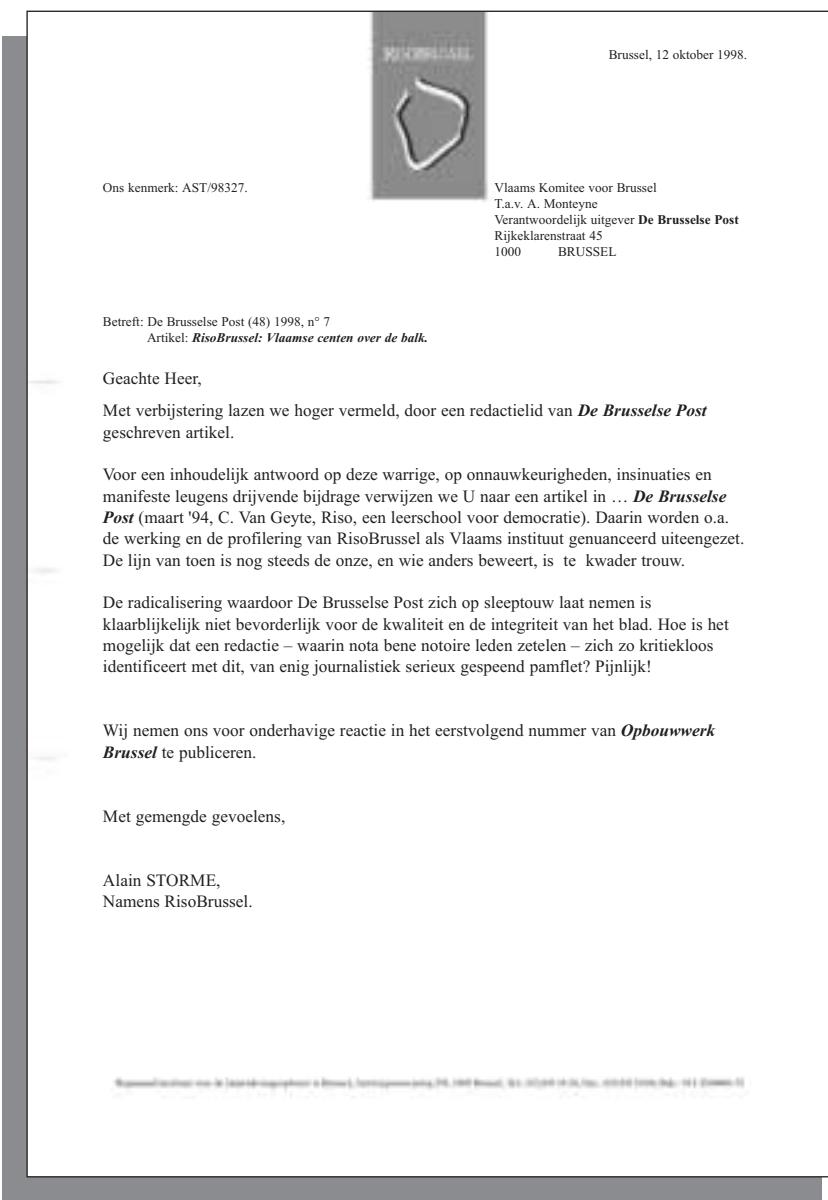
In het septembernummer van De Brusselse Post, de "voorpost" van de Vlaamse taal in Brussel, werd RisoBrussel nogal grof aangepakt. Niet gehinderd door kennis van zaken meende een "redacteur" zijn laster te kunnen baseren op de stelling dat in RisoBrussel "de voertaal volledig het Frans is". Er waaait een moffe wind door De Brusselse Post en we menen te weten vanwaar hij komt.

Onze reactie hebben we zeer beperkt gehouden : een brief aan verantwoordelijk uitgever André

Monteyne en de belofte hem te publiceren in Opbouwwerk-Brussel.

Inmiddels vernamen we dat het Vlaams Blok over het taalgebruik van RisoBrussel gemeenschapsminister Martens een parlementaire vraag heeft gesteld.

Overigens moet de heer Monteyne onze brief nog altijd beantwoorden.

Inhoud

Editoriaal

p. 3

Sport en integratie in Brussel.

Een voorstel voor de werking met kansarme jongeren

p. 5

Van sluikstort tot buurtspeelplein

Properheidsacties in Kuregem – Anderlecht

p. 10

Nieuwe bomen voor de Herzieningslaan?

p. 12

Vijf jaar Nederlandstalige socio–professionele
inschakelingsacties: het debat.

p. 13

Wijkontwikkeling en bewonersparticipatie:

Op verkenning in Parijs

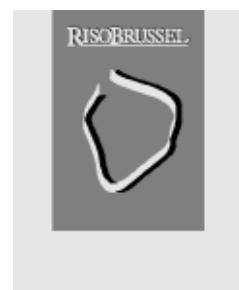
p. 22

Recht op antwoord. Antwoord op rechts

p. 28

Colofon

Opbouwwerk Brussel wordt uitgegeven door het
Regionaal Instituut voor de Samenlevingsopbouw
te Brussel, Antwerpsesteenweg 295, 1000 Brussel
Tel.: (02) 203 34 24, Fax.: (02) 203 50 64

© ® 1998 RISOBRUSSEL - Nr 64 Jaargang 14

Artikels:

Andre De Bisschop
Philippe Halin
Johan Martens
Alain Storme
Katrien Van Ryssen

Foto's:

Jongerenwerking Peterbos
Opbouwwerk Kuregem
Bert Martens
Tineke Van Heesvelde
Michel Demol

Drukkerij: ACCO

met medewerking van het
Brusselse Hoofdstedelijk Gewest
Vlaamse Gemeenschapscommissie

Tekstverwerking:

Kristel Van der Borght

Vormgeving & lay-out:
Michel Demol

met de steun van het
Brusselse Hoofdstedelijk Gewest

Eindredactie:

Alain Storme

gesubsidieerd door de
Vlaamse Gemeenschap

